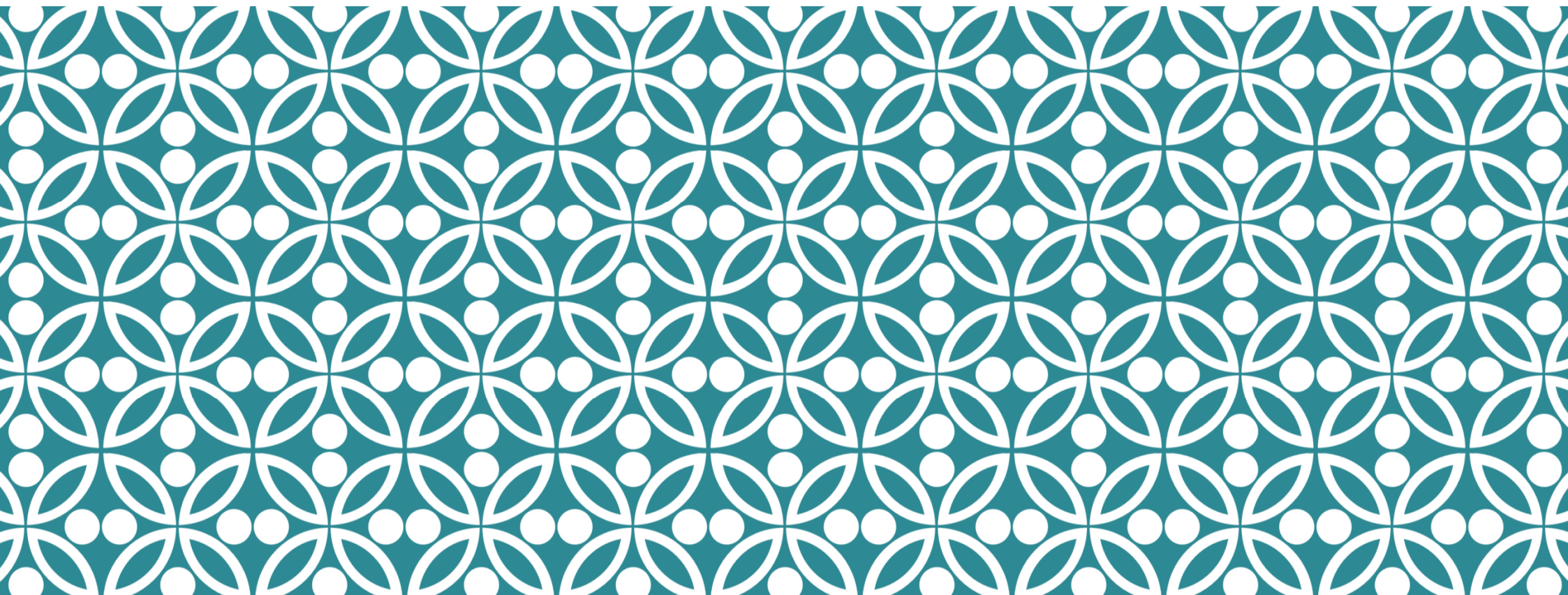

INZICHT OVER INZICHT

Lentis

De invloed van het
vergroten van ziekte-
inzicht bij mensen met
dementie en hun familie
– Elly Krist

STELLINGEN

Op een schaal van 1 – 10, welk cijfer geef je jezelf qua kennis over het onderwerp?

1. Ik kan mij goed voorstellen wat voor implicaties een verminderd ziekte-inzicht in de praktijk kunnen hebben.
2. Ik ben op de hoogte hoe ziekte-inzicht kan worden gemeten.
3. Het is mij duidelijk hoe angst/somberheid samenhangen met ziekte-inzicht.
4. Ik ben up-to-date wat betreft de nieuwste wetenschappelijke kennis over ziekte-inzicht.
5. Ik vind ziekte-inzicht bij dementie een relevant onderwerp.

INHOUD

- ❖ Inleiding
- ❖ Doelen
- ❖ Definitie en betekenis ziekte-inzicht
- ❖ Somberheid en angst
- ❖ Beïnvloeden van ziekte-inzicht
- ❖ Praktische implicaties

INLEIDING

Wanneer er van mensen met dementie wordt gezegd dat hun ziekte-inzicht is aangedaan, heeft dit vaak flinke consequenties.

Mensen worden op een andere manier betrokken bij keuzes, er is een risico op onveilig gedrag, zoals autorijden of onvoorzichtigheid met medicatiegebruik, en er wordt minder direct gecommuniceerd met de persoon zelf.

Daarnaast levert het tussen mensen met dementie en hun familie vaak problemen of strubbelingen op.

Ook wordt wel gedacht dat mensen met dementie die een goed ziekte-inzicht hebben, ook angstiger of meer somber zijn.

DOELEN VAN DE WORKSHOP

- ☐ Wat betekent ziekte-inzicht voor mensen met dementie en hun familie?
- ☐ In hoeverre hangt ziekte-inzicht samen met somberheid en angst?
- ☐ In hoeverre is ziekte-inzicht bij mensen met dementie te beïnvloeden?
- ☐ Wat kunt u in uw dagelijkse praktijk doen om meer stil te staan bij ziekte-inzicht en diens implicaties voor patiënt en familie?

WAAROM VAN BELANG?

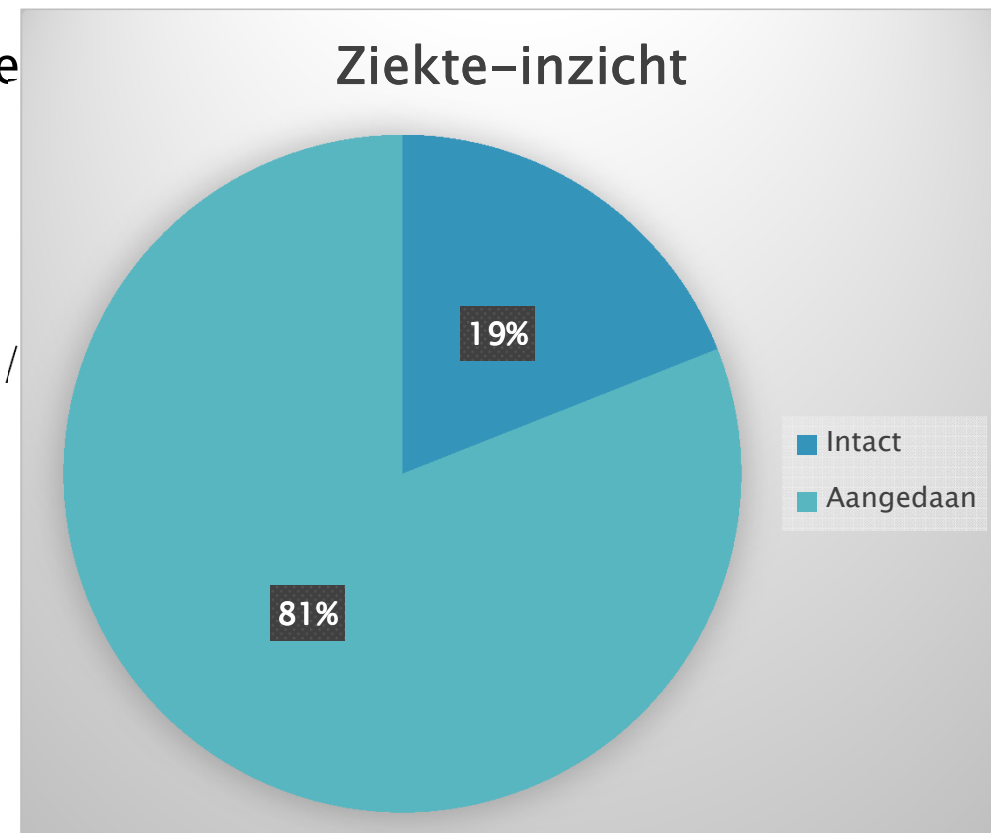
In 2040 81 miljoen mensen met deme

Verminderd ziekte-inzicht

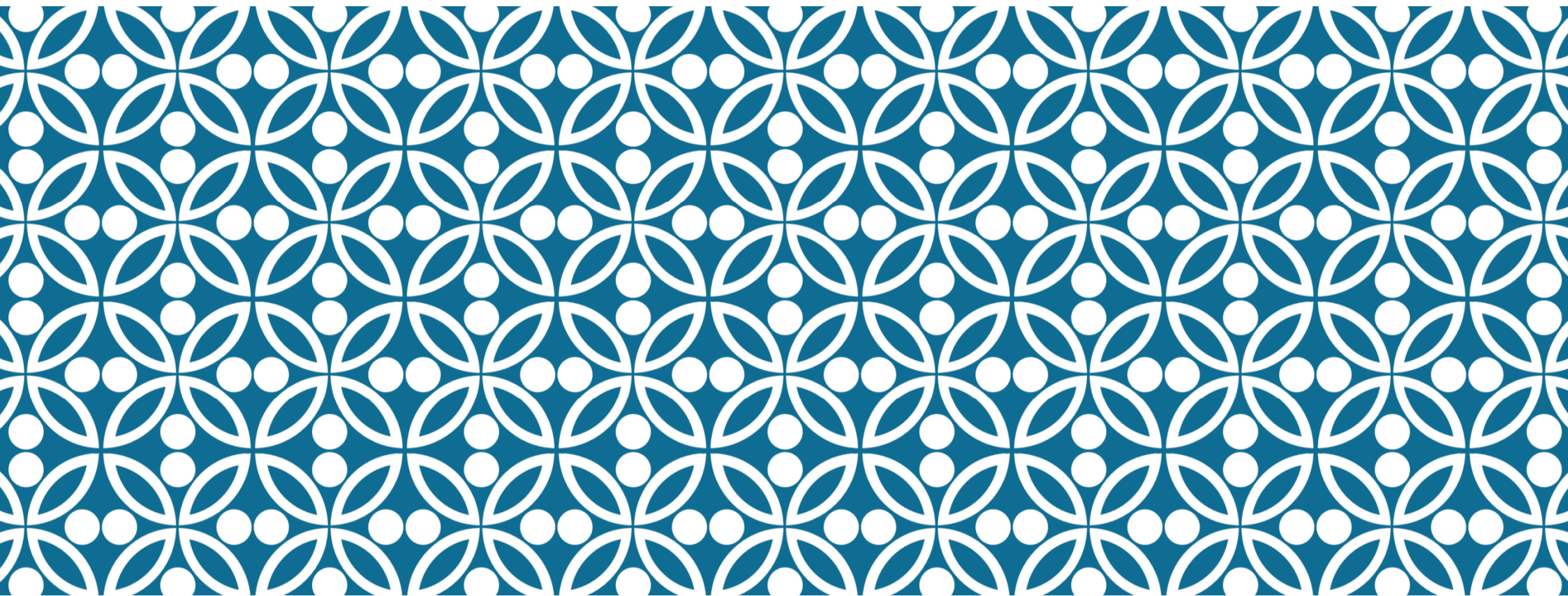
- Minder goede keuzes maken
- Problemen in leven alledag, bijv. medicijnen/
- Mogelijk zelfs onveiligheid voor zelf/ander

Intact ziekte-inzicht

- Meer autonomie, betere keuzes
- Minder kwaliteit van leven
- Meer emotionele reacties

CONSENTINO & STERN, 2005; AALTEN ET AL., 2005; CLARE ET AL., 2011

WAT BETEKENT ZIEKTE-INZICHT VOOR MENSEN MET DEMENTIE EN HUN FAMILIE?

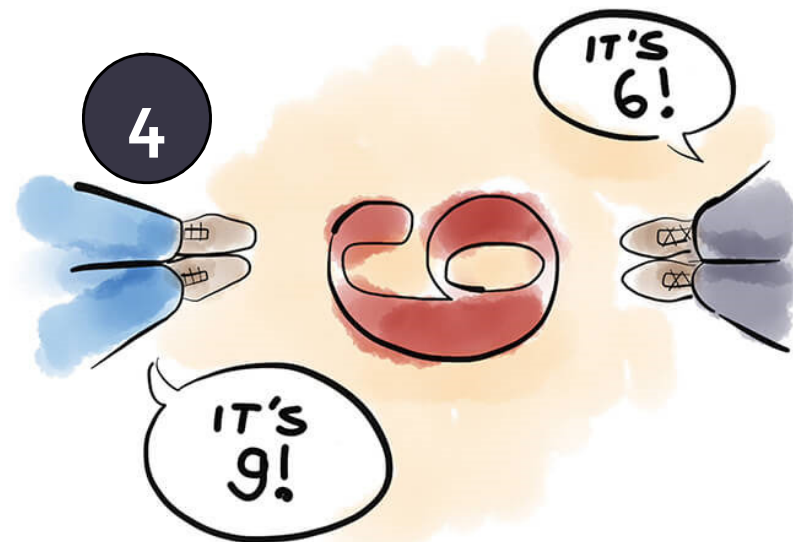
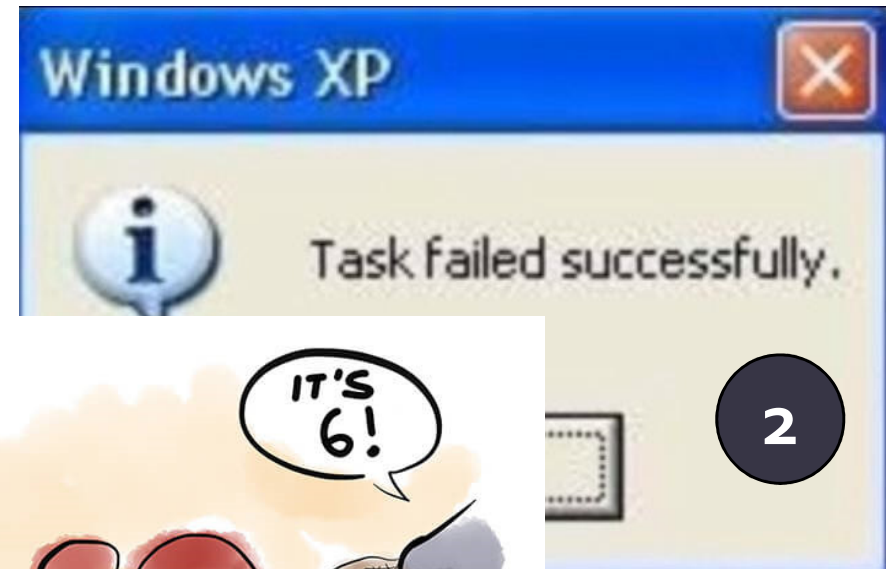
WAT BEDOELLEN WE MET ZIEKTE- INZICHT?

“Awareness”

Een redelijke of realistische perceptie van iemands situatie, prestatie of functioneren, of van de implicaties daarvan.

Het kan zowel impliciet als expliciet worden getoond.

HOE METEN WE ZIEKTE-INZICHT?

Freepik, KnowYourMeme, MetroSource, Wordpress.com

HOE METEN WE ZIEKTE-INZICHT?

IK HEB PROBLEMEN MET VOORUIT
DENKEN OF MET PLANNEN MAKEN
VOOR DE TOEKOMST

nooit

enkele keer

soms

tamelijk veel

heel vaak

HIJ HEEFT PROBLEMEN MET
VOORUIT
DENKEN OF MET PLANNEN MAKEN
VOOR DE TOEKOMST

nooit

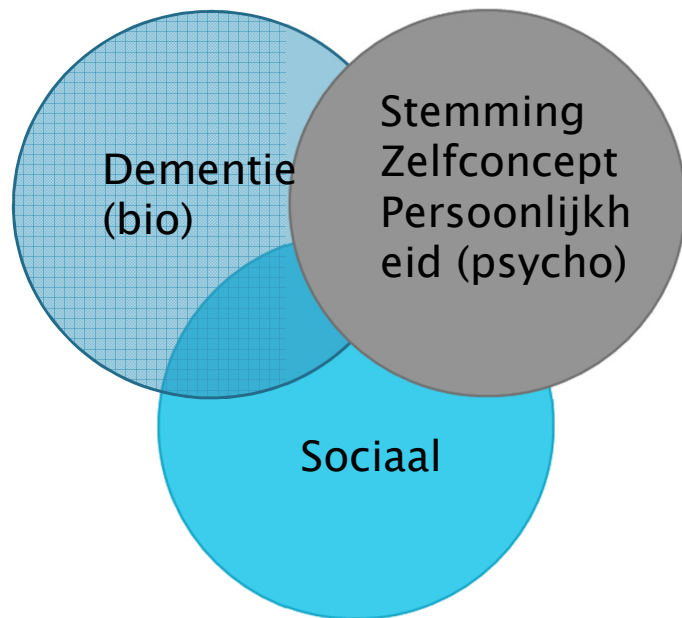
enkele keer

soms

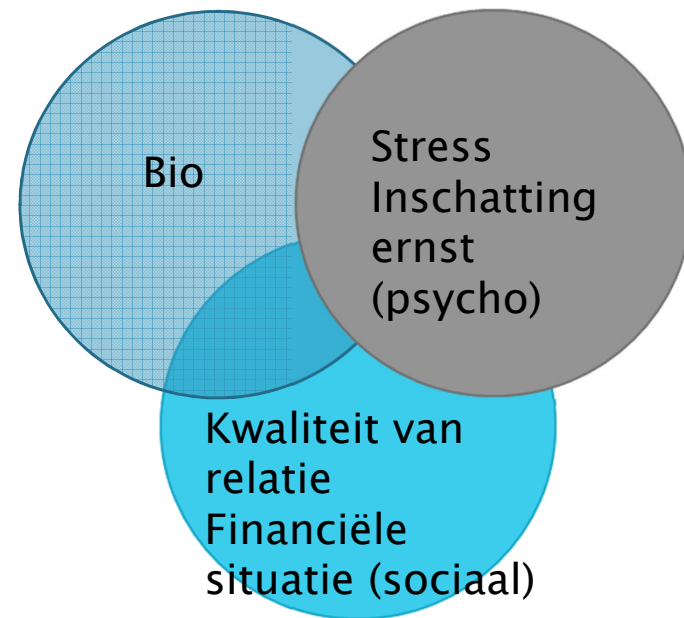
tamelijk veel

heel vaak

BIOPSYCHOSOCIAAL MODEL

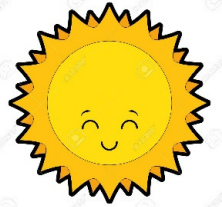

Persoon
met
dementie

Partner

WAT BETEKEN ZIEKTE-INZICHT VOOR IEMAND MET DEMENTIE EN HUN FAMILIE?

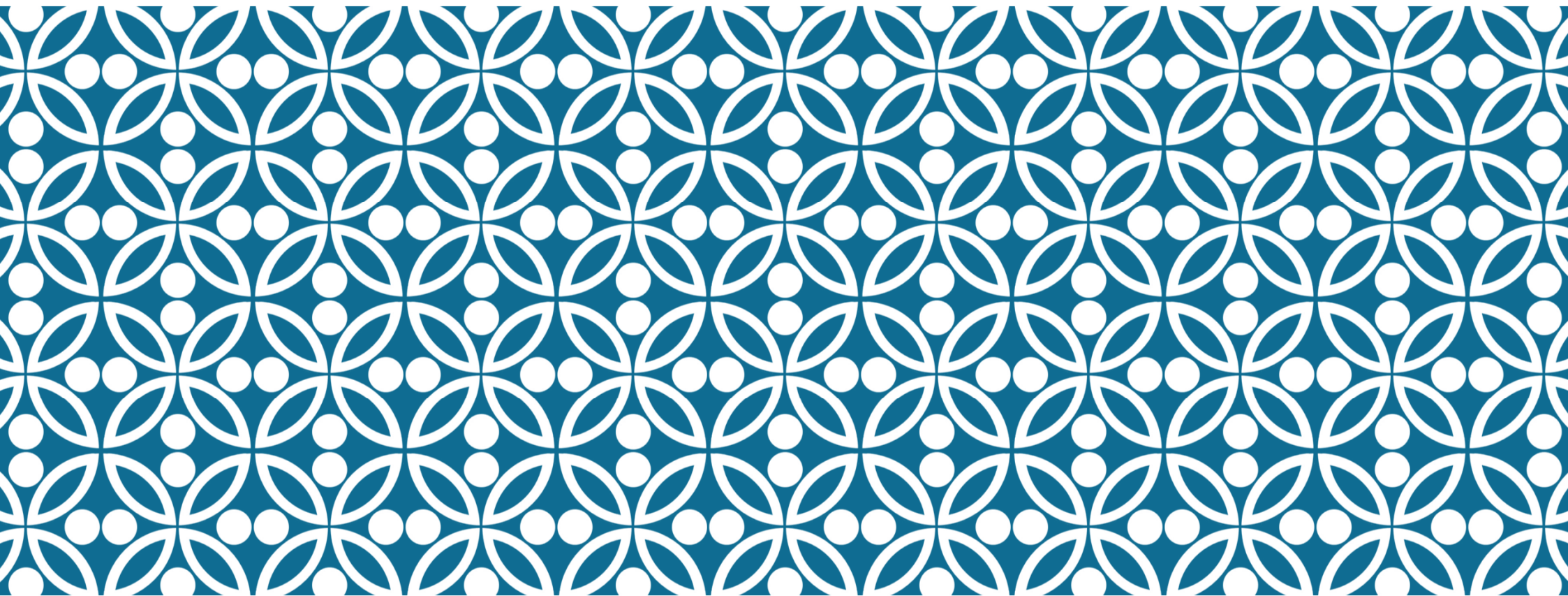
Wij kunnen beter met
haar in gesprek, ook
over moeilijke keuzes...
Ze gaat er beter mee
om!

Ik voel me betrokken in keuzes
En ervaar meer autonomie
Ik begrijp het allemaal beter
En kan het proberen te accepteren

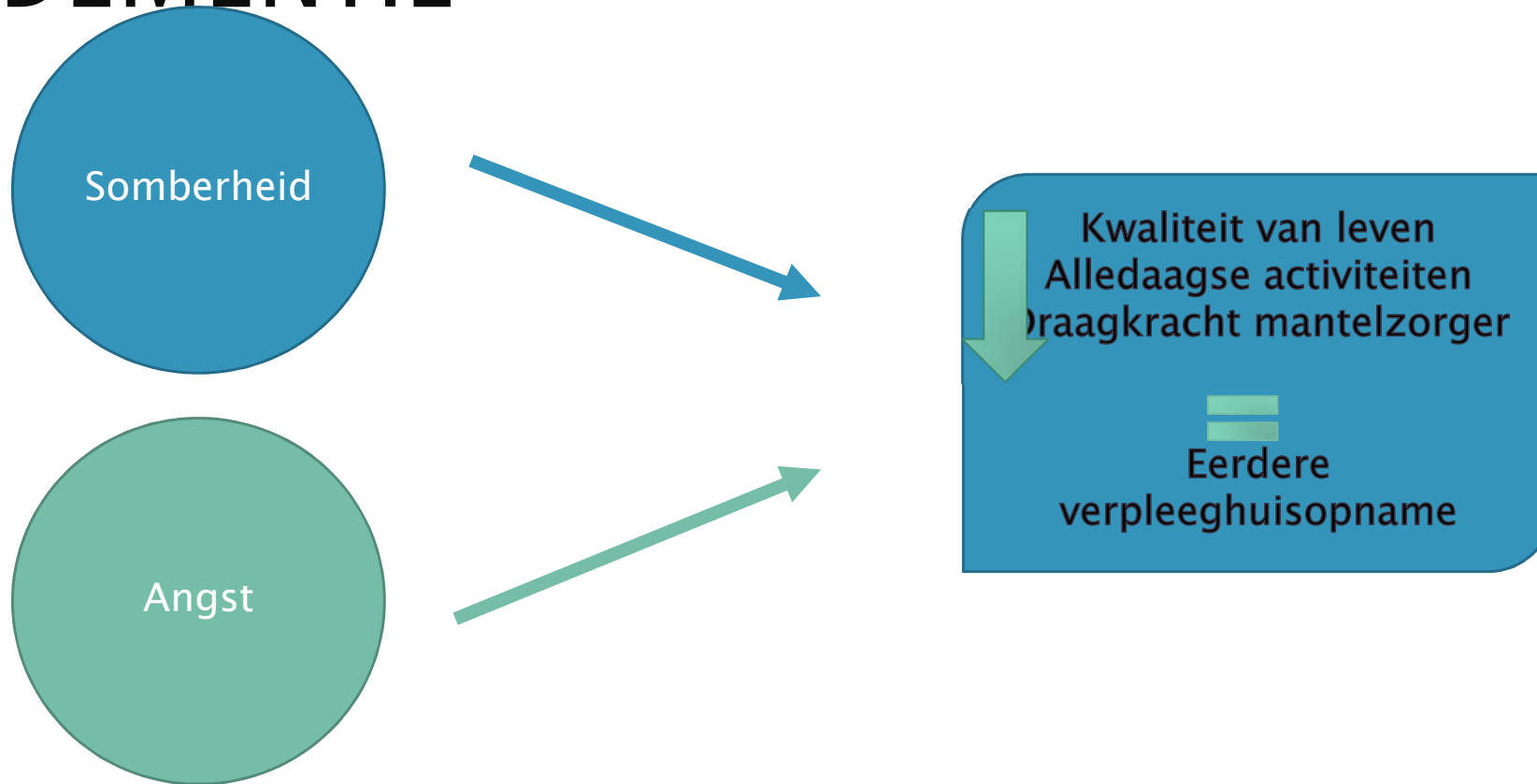
Mensen met dementie
die goed
geïnformeerd worden
over hun diagnose...

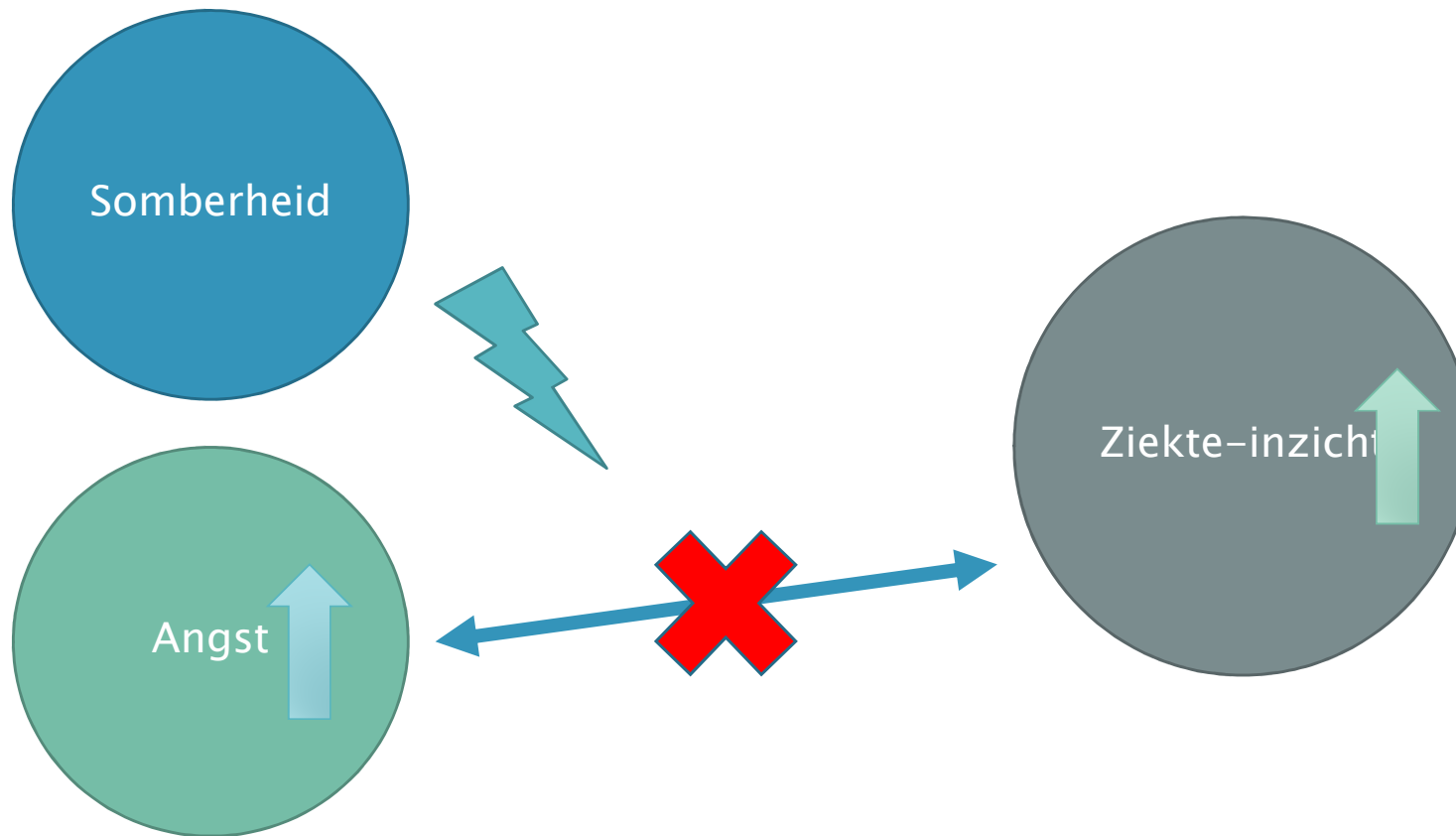

IN HOEVERRE HANGT ZIEKTE-
INZICHT SAMEN MET
SOMBERHEID EN ANGST?

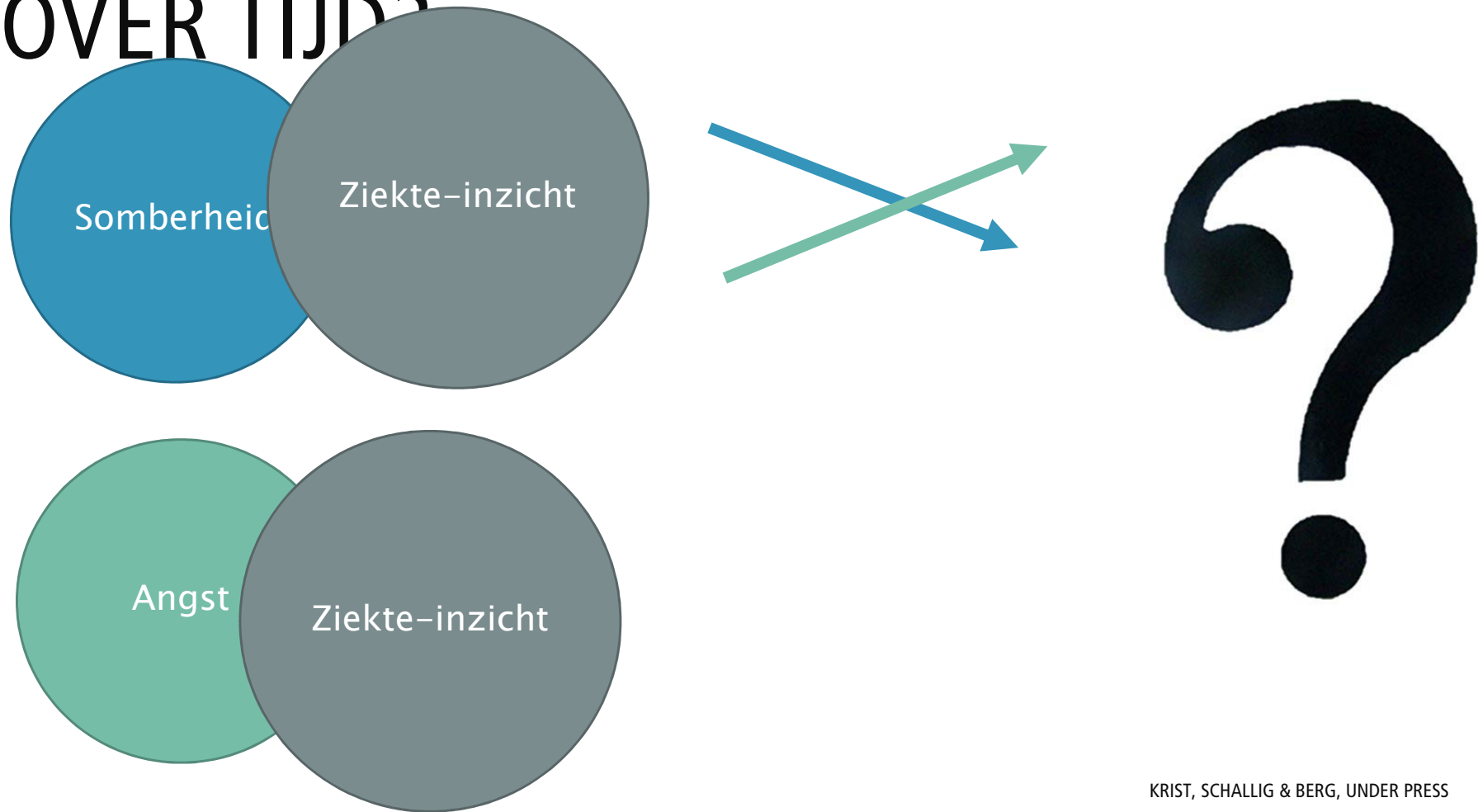
SOMBERHEID EN ANGST BIJ DEMENTIE

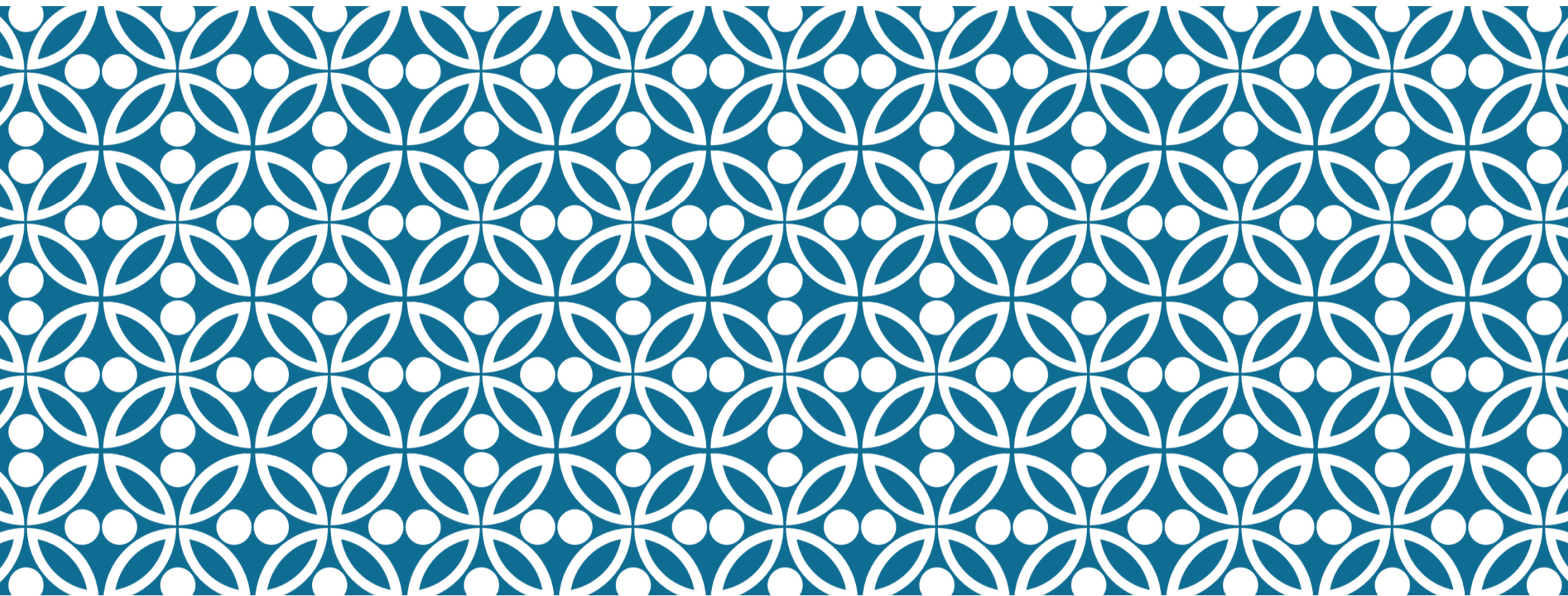

IN HOEVERRE HANGT ZIEKTE-INZICHT SAMEN MET SOMBERHEID EN ANGST?

HOE VERLOOPT DE SAMENHANG OVER TIJD?

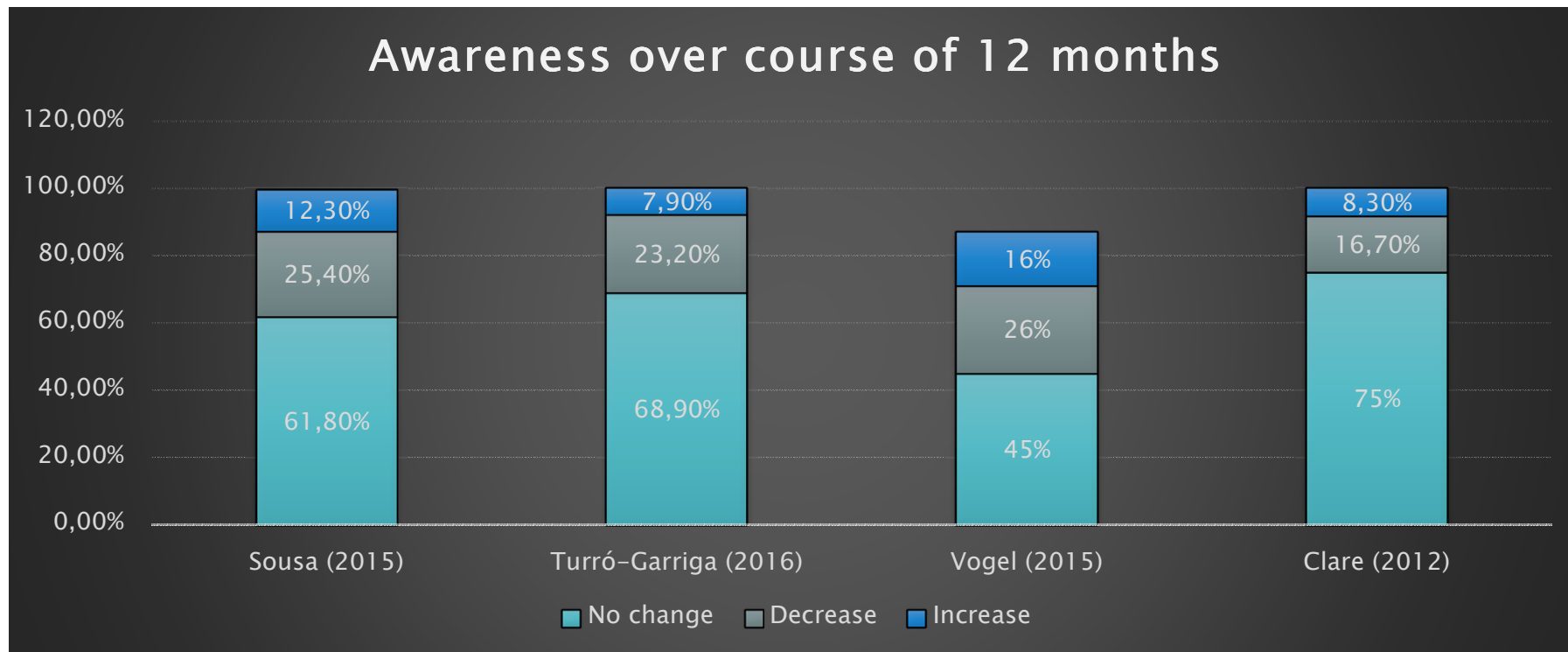

IN HOEVERRE IS ZIEKTE-INZICHT
BIJ MENSEN MET DEMENTIE TE
BEÏNVLOEDEN?

IS ZIEKTE-INZICHT STABIEL?

- Overall: 12–48 maanden achteruitgang
- Beginnend > licht grootste sprong
- Individuele verschillen?

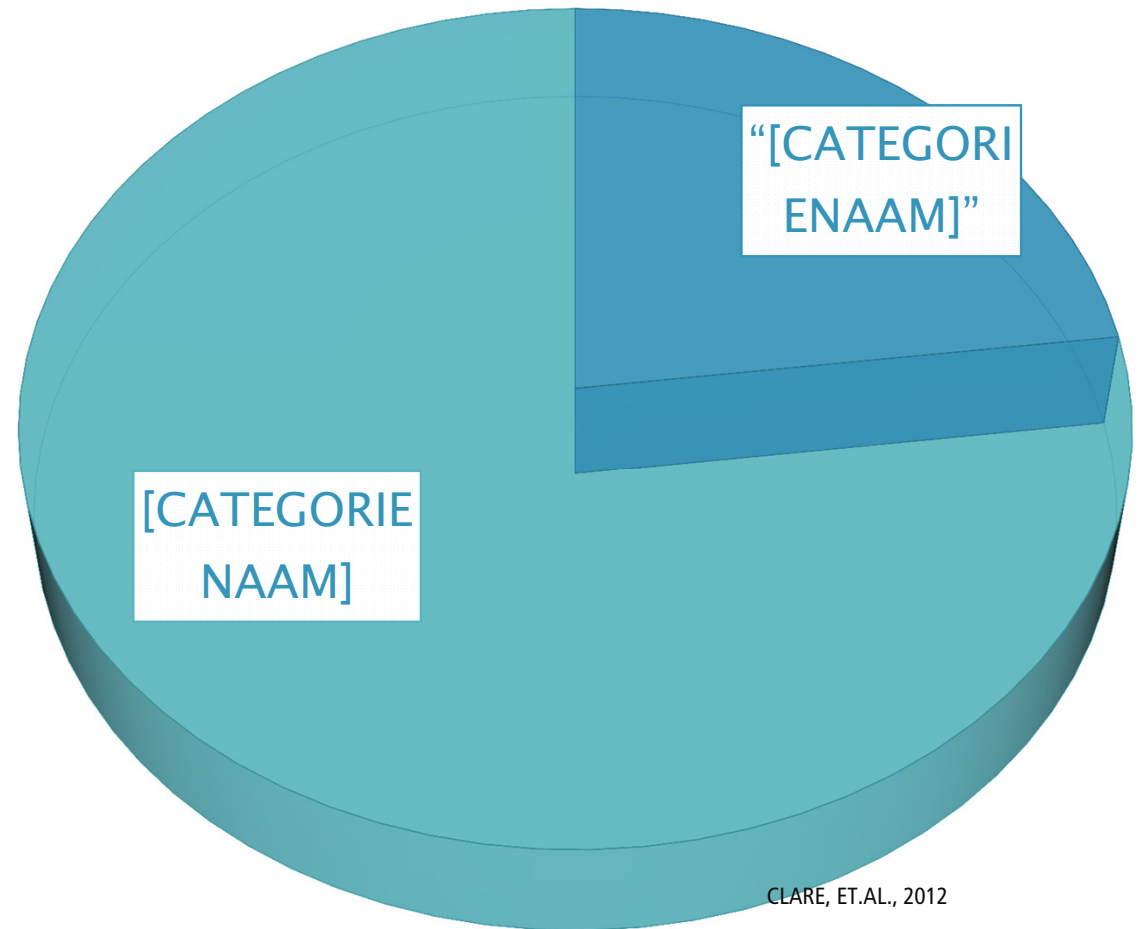
IS ZIEKTE-INZICHT TE BEÏNVLOEDEN?

Vignette 1: Matige dementie

Mevrouw de Vries is een 65-jarige alleenwonende vrouw. Haar vriend maakt zich zorgen om haar, omdat ze regelmatig dingen vergeet. Zo vergat ze laatst de oven uit te zetten. Ze vertelt dezelfde verhalen keer op keer, zonder zich te beseffen dat ze dit haar vriend allang heeft verteld. Mevrouw de Vries vergeet ook wel eens afspraken, bijvoorbeeld met de dokter of de kapper. Haar buurvrouw maakt zich ook zorgen, omdat mevrouw de Vries laatst midden in de nacht aanklopte bij haar om te zeggen dat ze naar de kruidenier wilde maar de weg niet kon vinden.

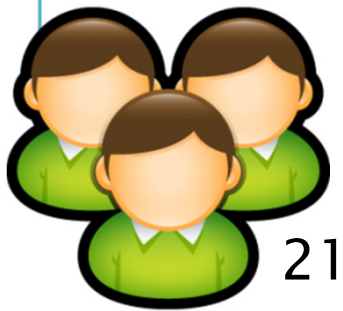
IS ZIEKTE-INZICHT TE BEÏNVLOEDEN?

- ✓ Vignet methode
 1. Matige dementie
 2. Beginnende dementie
 3. Gezonde oudere
- ✓ Indirecte confrontatie
- ✓ Herkenning

CLARE, ET.AL., 2012

IS ZIEKTE-INZICHT TE BEÏNVLOEDEN?

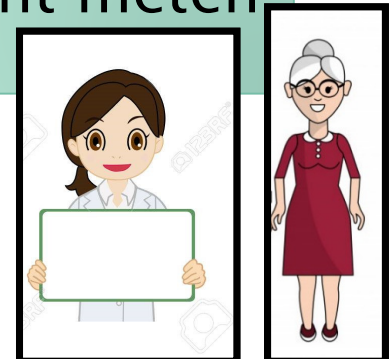
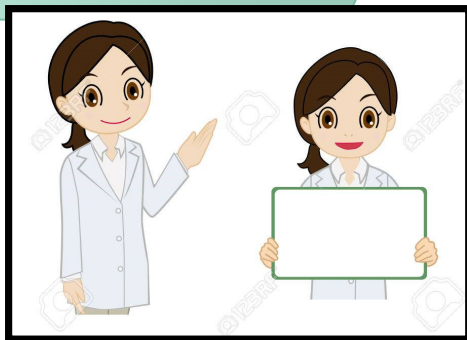
T0: ziekte-
inzicht meten

Vignet
methode

T1: ziekte-
inzicht meten

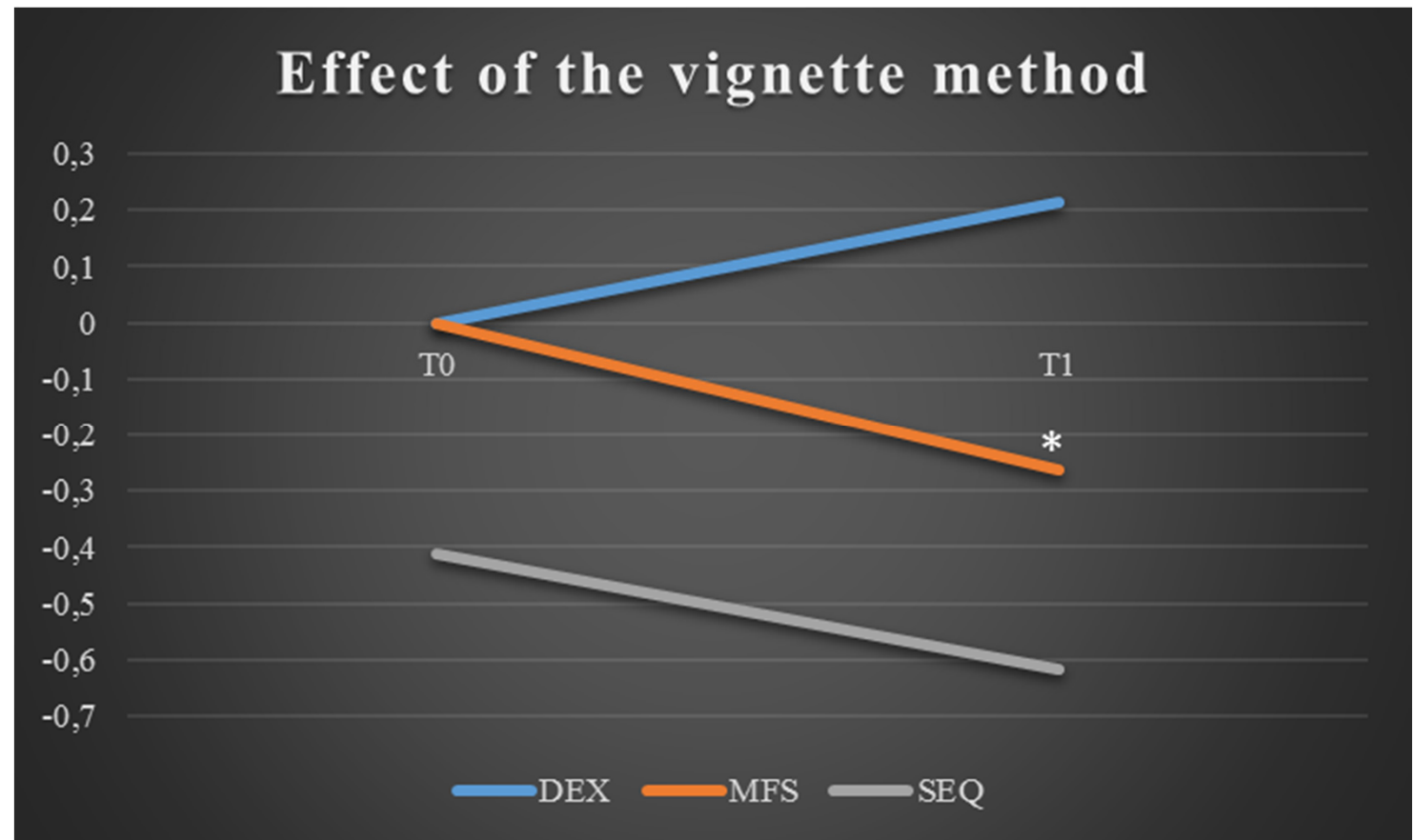
KRIST, BRUINS & BERG, UNDER PRESS

IS ZIEKTE-INZICHT TE BEÏNVLOEDEN?

Executief
functionere
n

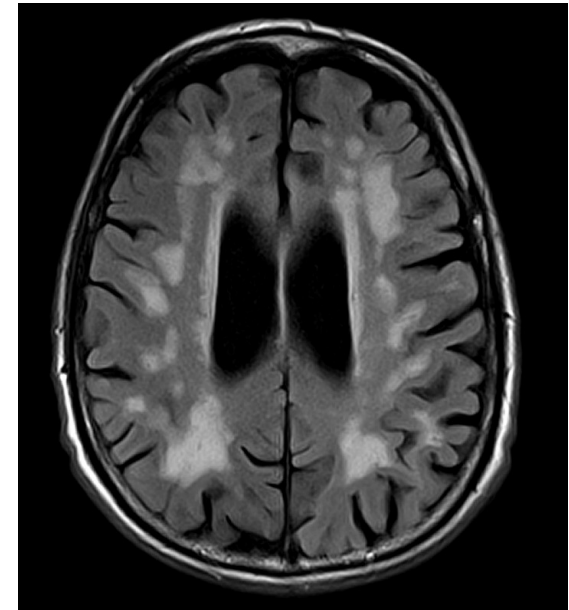
Geheugen

Sociaal
emotioneel
functioneren

KRIST, BRUINS & BERG, UNDER PRESS

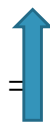
IS ZIEKTE-INZICHT TE BEÏNVLOEDEN?

Herkenners

Niet
herkenners

Ziekte-inzicht voor EF ($p = 0.047$)
Ziekte-inzicht voor metacognitie ($p = 0.018$)

WAT KUNT U IN UW DAGELIJKSE
PRAKTIJK DOEN OM MEER STIL
TE STAAN BIJ ZIEKTE-INZICHT
EN DIENS IMPLICATIES VOOR
PATIËNT EN FAMILIE?

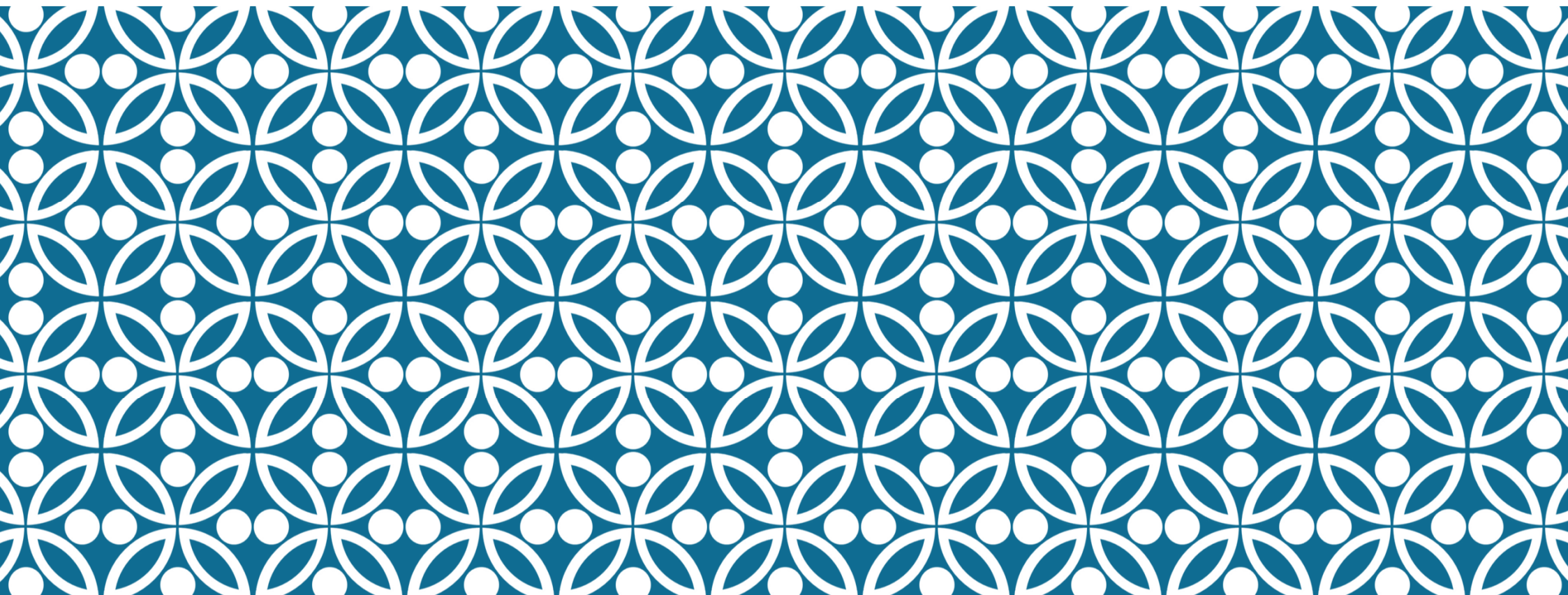
WAT KUNT U DOEN?

- Meet u ziekte–inzicht al adequaat?
- Houdt u hierbij rekening met de verschillende domeinen van ziekte–inzicht?
- En de verschillende niveaus?
- Deelt u de informatie met alle betrokkenen?
- En schuwt u hierbij niet de persoon met dementie erin mee te nemen?
- Enig idee welke factoren van het biopsychosociaal model bij uw patient een rol kunnen spelen?
- Bent u op de hoogte van kenmerken van somberheid en angst bij de betrokkene?
- Houdt u rekening met de mogelijkheid dat ziekte–inzicht iets beter kan worden?
- Zou u het gebruik van de vignet methode in overweging kunnen nemen?

STELLINGEN

Op een schaal van 1 – 10, welk cijfer geef je jezelf qua kennis over het onderwerp?

1. Ik kan mij goed voorstellen wat voor implicaties een verminderd ziekte-inzicht in de praktijk kunnen hebben.
2. Ik ben op de hoogte hoe ziekte-inzicht kan worden gemeten.
3. Het is mij duidelijk hoe angst/somberheid samenhangen met ziekte-inzicht.
4. Ik ben up-to-date wat betreft de nieuwste wetenschappelijke kennis over ziekte-inzicht.
5. Ik vind ziekte-inzicht bij dementie een relevant onderwerp.

VRAGEN?

Weet mij te vinden:
em.krist@lentis.nl